

Liidetud kohtuasjad T-428/07 ja T-455/07

Centre d'étude et de valorisation des algues SA (CEVA)

versus

Euroopa Komisjon

Vahekohtuklausel – Lepingud, mis on sõlmitud teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse eriprojekti raames „Elukvaliteedi ja elusressursside juhtimise” valdkonnas (1998–2002) – Projektid Seahealth ja Biopal – Võlataated – Tühistamisnõuded – Hagi ümberkvalifitseerimine – Vastuvõetavus – Võistlevuse põhimõte ja kaitseõigused – Euroopa Liidu makstud kogu rahalise toetuse tagasisaamine – Tõsised finantsrikkumised

Üldkohtu otsus (kuues koda), 17. juuni 2010 II - 2435

Kohtuotsuse kokkuvõte

1. *Tühistamishagi – Hagi, mis tegelikult puudutab lepingulist vaidlust – Hagi ümberkvalifitseerimine – Tingimused*
(EÜ artiklid 230 ja 238; Üldkohtu kodukord, artikli 44 lõike 1 punkt c)
2. *Menetlus – Vahekohtuklausli alusel Üldkohtusse pöördumine – Lepingud, mis on sõlmitud teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse eriprojekti raames – Komisjon järgib lepingute suhtes kehtivaid põhimõtteid – Võlataadete tasumine – Mõju*
(EÜ artikkel 238)

3. *Menetlus – Vahekohtuklausli alusel Üldkohtusse pöördumine – Lepingud, mis on sõlmitud teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse eriprojekti raames – Õigus olla auditimenetluses ära kuulatud – Euroopa Pettustevastase Ameti poolt tõendite äravõtmine – Mõju puudumine õiguse kasutamisele – Selle õiguse eiramine – Tagajärjed (EÜ artikkel 238)*
4. *Menetlus – Vahekohtuklausli alusel Üldkohtusse pöördumine – Lepingud, mis on sõlmitud teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse eriprojekti raames – Taotlused määrata ekspert – Ühenduste kohtu poolt menetlustoiminguid reguleerivate sätete alusel analüüsimine (EÜ artikkel 238; Üldkohtu kodukord, artiklid 65–67)*
5. *Menetlus – Vahekohtuklausli alusel Üldkohtusse pöördumine – Lepingud, mis on sõlmitud teadusuuringute, tehnoloogiaarenduse ja tutvustamistegevuse eriprojekti raames – Tõsised finantsrikkumised (EÜ artikkel 238)*

1. Kui kohtule on esitatud tühistamishagi või kahju hüvitamise nõue, ehkki vaidlus puudutab lepingut, kvalifitseerib Üldkohus hagi ümber, kui on täidetud ümberkvalifitseerimiseks vajalikud nõuded. Menetledes lepingulise olemusega vaidlust, ei saa Üldkohus tühistamishagi ümber kvalifitseerida, kui hageja üheselt väljendatud tahe, et tema hagi ei põhine EÜ artiklil 238, on sellise ümberkvalifitseerimisega vastuolus, või kui hagi ei tugine ühelegi väitele, mis puudutaks kõnealust lepingulist suhet reguleerivate

sätete rikkumist, olgu siis tegu lepingu sätetega või lepingus viidatud siseriikliku õiguse sätetega.

Piisab, kui EÜ artiklile 238 tuginevat hagi iseloomustav väide on esitatud hagiavalduses vastavalt kodukorra artikli 44 lõike 1 punkti c sätetele, et selle

hagi saaks ümber kvalifitseerida ilma, et kostjaks oleva institutsiooni kaitseõigusi kahjustataks.

(vt punktid 57, 59, 61)

2. Lepingulises valdkonnas peab komisjon järgima lepingute suhtes kehtivaid põhimõtteid. Põhimõtteliselt ei ole komisjonil selle raames õigus võtta vastu ühepoolseid akte. Järelikult ei saa ta asjaomase käsundisaaja suhtes vastu võtta otsuse laadset akti, et see käsundisaaja täidaks oma lepingust tulenevaid rahalisi kohustusi, vaid ta peab vajaduse korral pöörduma pädevasse kohtusse maksenõudega.

Lisaks ei saa lepingu teise poole poolt võladeadete tasumist (ehkki need ei ole oma laadilt otsused) lugeda loobumiseks oma võimalikust õigusest kõnealuseid summasid saada. Vaid selle poole loobumine sellest õigusest või selle õiguse aegumine võiksid need maksenõuded läbi kukutada, kui need on lepingu sätete alusel õigustatud.

(vt punktid 68, 70)

3. Asjaolu, et asjaomase käsundisaaja valduses olnud tõendid võttis ära Euroopa Pettustevastane Amet ja et need tõendid on seetõttu erandid määruses nr 1049/2001 sätestatud dokumentidele juurdepääsu õigusest, ei saa õigustada seda, et käsundisaaja kõnealuste lepingute II lisa artikli 26 lõike 3 järgne õigus olla auditimenetluses ära kuulatud kaotab oma sisu.

Mis siiski puudutab selle käsundisaaja õiguse olla ära kuulatud eiramise õiguslikke tagajärgi lepingulise vastutuse hagi raames, siis selline rikkumine ei saa isenesest olla aluseks sellele, et komisjoni võidakse kohustada maksma hagejale nõutud summad. Nimelt peab EÜ artiklile 238 tuginevate hagide raames komisjoni lepingulist vastutust hindama kõnealuste lepingute kõiki asjaomaseid sätteid arvestades, millele pooled viitasid, ja kõigi Üldkohtule kättesaadavate asjaolude alusel, järgides võistlevuse põhimõtet ning kaitseõigusi.

(vt punktid 89 ja 90)

4. Vastavalt õigusele, et iga kohus kohaldab ise oma menetlusreegleid, peab Üldkohus neid taotlusi analüüsima lähtu-

valt menetlustoiminguid reguleerivate kodukorra artiklite 65–67 sätetest.

kõrvale kalduda lepingute heauskse täitmise põhimõttest ja keelust kohaldada lepingu sätteid kuritarvitavalt, omistades endale neid sätteid tõlgendades ja rakendades kaalutlusõiguse.

(vt punkt 108)

5. Auditi käigus tuvastatud pettuste või tõsiste finantsrikkumiste korral on kõnealuste lepingute II lisa artikli 3 lõikes 5 sätestatud võimalus, et komisjon nõuab tagasi kogu liidu makstud toetuse, ning sellel sättel on järelikult hoiatav laad.

Arvestades auditi käigus tuvastatud ilmsete finantsrikkumiste ulatust ja raskust, mida kinnitavad kriminaaluurimise tõendid, mille üle pooled vaidlesid, ei saa kõnealuste lepingute alusel tasutud rahalise toetuse täielikku tagasinõudmist komisjoni poolt lugeda II lisa artikli 3 lõike 5 klauslite kuritarvitavaks kohaldamiseks. See ei ole seega ebaproportsionaalne, võrreldes kõnealuste lepingute asjassepuutuvate sätete eesmärkidega.

II lisa artikli 3 lõike 5 taotletav eesmärk hoiatada pettuste ja tõsiste finantsrikkumiste eest ei võimalda komisjonil siiski

(vt punktid 128, 129, 140)